

August Varenius Olaus Palm

Breviarii Theologici Disputatio ...

8 : De Distantia ante- & post- Dordracenorum Reformatorum, in articulo Praedestinationis, ratione, mediorum fidei & salutis, ipsiusq[ue] Obiecti Praedestinationis ordinandi, Sententiarum adeo Calvinianorum superiosis & nostri seculi, circa illa, sive intervallo sive temperamento

Rostochii: Kilius, 1672

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn746203144>

Band (Druck) Freier Zugang

RU theol. 27.Jan. 1672

Varenius, Aug.

BREVIARI THEOLOGICI

Controversiarum post publicatam FORMULAM CONCORDIÆ inter Theologos
agitatarum.

DISSERTATIO IIX.
DE

54
Distantiâ ante- & post-
Dordracenorum Reformatorum,

in articulo Prædestinationis, ratione, me-
diorum fidei & salutis, ipsiusq; Objecti
Prædestinationis ordinandi,
Sententiarum adeo Calvinianorum superioris & nostri seculi,
circa illa, sive intervallo sive temperamento.

Quam
MODERATORE DOMINO,
Qui elegit nos in Christo ante jactum mundi fundamentum
Consensu venerandæ Facult. Theolog.

PRÆSIDE

AUGUSTO VARENIO, D.

& Professore Theologo, Sereniss. Ducum Mekleb.
Consistorii Assessore p. t. Collegii Theolog. Decano.
publicæ collationi Academicæ

d. XXVII. Januar. A. O. R. cl^o lsc LXXII. hor. ab 8. antemerid. in AUDITORIO magno
submitter

M. OLAVS PASSI
Orbrogio-Nericia Svecus.

ROSTOCHII, Typis JOHANNIS KILII, Universitatis, Typogr.

1692.

BREVIA IN THEOLOGICI
CONVOGIIUM PUBLIICAM FOR-
MULAM CONCORDIE inter Theologos

DISERTATIO IX
D. E.

Diffinitio inter & post-
Dordracenorum Reformationum
in articulo Predestinationis, ratione me-
diorum fidei & salutis ipsius; Objecti
Predestinationis ordinandi.

Schedula in qua sunt enumerati articuli & nostri sententia
inter illas, live inter illa in compromisso.

MOE. THEOPH. DOMINO
Gustavus, in ecclesia
Consiliarius, Theologus
Prætor

AUGUSTO VARNIO, D.

& Professor Theologus, hucusque hucusque
Consiliarius, Consilii Theolog. Dordrac.
hæc ecclesiastica Academia
Art. & Consilii, hucusque hucusque in Dordraci

M. OLAVIUS P. S. S. S.

ROSTOCK, in Typographia KILII, in viciis, Typogr.

(165)
In
BREVIARI THEOLOGICI ARTICULO
De
PRÆDESTINATIONE.

SECTIO II X. De sententiâ Joh. Bergii, circa Prædestinationem,
& hâc occasione, summa quadam disputationis BERGLIANÆ
habita Regiomonti An. 1716 XL. die 12. Octobris.

S. I.

Præcæteris Joh. Bergius tum in aliis scriptis, tum in Irenico
cui titulus: Unterscheid und Vergleichung der Evan-
gelischen &c. longissimè, nec ab absolutis solùm supralapsariis:
sed & ipsius Dordracenis alicubi est abire visus, ac si desertis signis
in nostra, Lutheranorum, quos sic vocant, castra transfugæ fa-
cto oppugnare potiùs, quàm propugnare Dordracenos cano-
nes consilium fuerit. Ita Synodus Dordracena *præteritio-
nem, quâ Deus certos quosdam ad vitam æternam non elegit*, absolu-
tam statuit, ejusq; causam *in mero Dei beneplacito* conf. p. 343.
art. 15. p. 535. p. & in jud. prov. p. 15. 79. 90. 116. Contrâ Bergius
p. 117. 118. Gott kan und wil seiner Wahrheit und Verheiß-
ung halber / niemand aus bloßen freyen Willen und Wohl-
gefallen: sondern allein um ihrer Unbusfertigkeit und Un-
glaubens willen von der ewigen Seligkeit ausschliessen.
Suprà remonstratum, juxta Dordracenos, *Deum non velle omnes
homines ad salutem vocari, idq; ex mero beneplacito, nec unquam
eos vocasse: sed efficacem prædicationem conjunctam cum inter-
nâ illuminatione & tractione, multis absolutè denegasse,*
juxta illud (quod passim illis in ore & calamo, etsi contra-
mentem Christi ac Pauli) *ὄντως εὐδοκία τοῦ θεοῦ σοι* Matth. XI, 26.
& *ὃν θέλει σκληρύνει* Rom. IX, 18. Conf. in Act. p. 515. 739. & in jud.
Prov. p. 262. 268. Contrarium docet Bergius: der Befehl
des Evangelii an ihm selbst / daß die Menschen glauben und
Y Buße

Buße thun sollen/ neben Verheißung der Vergebung und
 des Lebens/ist an alle Menschen in gemein gerichtet/und ganz
 keiner davon ausgeschlossen. p. 149. Idem ad quaestionem.
 Ist aber auch Gottes rechter und ernster Wille/ daß alle/
 die er eußerlich/durchs Wort beruffen lesset/ an Christum
 gläuben und selig werden sollen? Respondet. Ja freylich/
 denn Gott ist getreu und warhafftig/ was er eußerlich im
 Worte bezeuget/ das ist auch sein innerlicher ernster Wille.
 Quin illud perpetuum Dordracenorum in Canonibus & ju-
 diciis latibulum, distincta scilicet reprobationis *negativa & positi-
 ua, illius absoluta, hujus incredulitate limitata* (conf. supra in
 not. I.) rejecisse visus D. Bergius: Ist also die ganze Ver-
 werffung/ so wohl negativa, oder privativa, als positiva, daß
 er sie zum ewigen Tod und Verdammnis verstoffen/ nicht aus
 blosser Macht und Willen: sondern aus gerechtem Ge-
 richt Gottes ümb der Sünden Willen allein geschehen/
 vid. pag. 17. Contrarium judicium Maccovii, juxta quem non
 negativa solüm absoluta: sed & positiva: prout juxta illa Bergi-
 ana, non solüm positiva fuerit hypothetica: sed & negativa: at
 juxta Dordracenos, negativa absoluta, positiva hypothetica, ut
 jam vel inde in formalibus in 3. classes abeat secta Calviniana, &
 media quidem illa specie orthodoxa: ceterum, nec hæc adeo
 sincera.

§. 2. Licet enim hæc Bergii doctrina toti cœtui Re-
 formatorum & integris Ecclesiis non sit adscribenda, nec ex Ber-
 gii adeo sententiã de publicã Reformatorem doctrinã judican-
 dum, qui ne quidẽ suã de cætero communionis hominibus, ne-
 dum nobis *doctrinam sui Irenici publicam & communem omnium
 Reformatorem esse*, persvadere unquam potuit, tamen nec iple
 sic rectum cursum tenuit, ut non premere se Calvinianorum
 litus iniquum ostenderit. Apparet hoc inde, quod non solüm
 horri

horridas illas vel heterodoxas saltim Antecessorum sententias, non damnabiles ipse, quin omnes illas explicabiles ac facillè conciliabiles judicavit, variosq; cum damnatis supralapsariorum opinionibus syncretismos formaverit: sed & in eodem Irenico non obscura latibulorum Calvinianorum vestigia hinc inde reliquerit.

S. 3. Sic in eodem scripto p. 115. Auf die Frage/warumb Gott etliche Menschen zu solcher Gnade nicht erwehlet oder verordnet habe/dadurch sie in der That gewiß und unfehlbar gläuben werden / wird recht geantwortet/dasß solches aus dem pur lautern freyen Willē und Wohlgefallen Gottes geschehen/ dessen gerechte Ursachen ihm am besten bekand/ der auch solche Gnade einem andern nicht schuldig ist & p. 119. Aber dasß er sie nicht eben zu solcher Gnade/ wie die andern/ dadurch sie in der That gläubig und also gewiß selig würden/ erwehlet hat / das stehet allein in seinem freyen/ doch gerechten/ Willen.

S. 4. Non possum non ex præteritorum, juvenilis olim mihi Academicæ ætatis, annorum actorumq; publicorum recordatione & habitâ anno cō lōc XL. IV. Id. Octobr. s. die m. juxta Greg. 12. juxta Jul. 2. in Inclytâ Regiomontanâ super memorato scripto Irenico, opponente ipso D. Bergio, τῶν ὁμοίων, disputatione, quædam non aliena ad eò à præsentī argumento huc adferre. Igitur cum proxumè allegata, velut superioribus à Calvino declinantibus nervos incidentia, cumq; Calvinianorum, Dordracenorum præprimis, Canonibus & judiciis sic satis consonantia illi essent objecta, positumq; ex hâc hypothesi Bergianâ: *Deum ex absoluto beneplacito & voluntate quosdam non elegisse ad eam gratiam, quâ fidei possint fieri participes, necessariò sequi: Deum impios ex absoluto beneplacito damnatos velle, & reprobationem ad eò absolutè factam esse*, ille mirificè

rificè & de allegationis falsitate, & cōtradictionis nullitate rhetoricatus, in illo nidulari latibulumve primarium, æquivocationis suæ formare voluit, quod de gratiâ, non ad quam sequatur sola credendi *potentia*: sed ad quam *actus ipse* vel *effectus fidei* & *salutis* ista scripserit, prout antea citata, non de *fidei* vel *salutis actu*, ex gratiæ divinæ efficaci operatione promanante: sed de *credendi potentia*, & in tantum adeò *sufficiente gratia* intellecta, vel ipsâ literâ teste, voluerit, â quâ possibilitate universali ad operationem actus credendi universalem, affirmativè, prout ab hâc gratiâ actus credendi infallibilis, ad gratiam potentialem credendi vel fidei possibilis, negativè, non valeat consequentia. Non, inquit, *valere*, si sic inferas: *Deus dedit ipsis quoq; reprobis gratiam, per quam possent credere. E. dedit eam gratiam quâ actu credant*: nec contra: Deus non dedit illis gratiam, quâ actu credant (quod ipse l. alleg. p. 115. & 119. statuerat) E. nec dedit illis gratiam s. non elegit illos *ad gratiam, quâ fidei participes fieri s. actu credere possent*, cum juxta illud de triviis (quod Opponentî proximè assidens tunc politicorum nonnemo in aurem insurrabat, & allegato vicino dictatore, Bergio objiciebat) *â posse ad esse*, vel *â potentia ad actum, non valeat consequentia*. Igitur ubi concesserit, gratiam, in ordine ad fidem, & salutem, sufficientem, suppositâ redemptione & vocatione communi, etiam reprobis datam, intelligendum, de *potentiali* tum externâ tum internâ, eademq; resistibili, non de *actuali* s. ad quam ipso *actu fides* sequatur, quippe quæ sit Electorum propria, & cui nemo Electorum resistere possit.

§. 5. Responsum tunc & pro legitimandâ consequentiâ, vel hujus deductione ex scripto Bergiano legitimè factâ sic illatum: *Si Deus ex absoluto beneplacito & voluntate reprobos non elegit ad eam gratiam quâ actu credere possint, vel infallibiliter actu credant, illi etiam actu credere, non poterunt* (quomodo enim,

enim actu credere possent, qui ex absolutâ gratiæ talis præveni-
 entis & operantis negatione, vel absolutâ, quoad hanc gratiam,
 præteritione, credituri actu, nullo modo erant! (Porrò: *Si Deus*
ex absolutâ voluntate quosdam præterit illâ gratiâ ad quam sequitur
actus fidei, & hos adeò vult in incredulitate permanere, utiq; e-
osdem etiam ex absolutâ voluntate vult damnatos. Sed prius ex
 mente Bergii. E. & posterius. Scilicet causa causæ est etiam
 causa causati. Voluntas Dei absoluta est, causa causæ s. non
 Electionis ad actualem fidem (quâ suppositâ non possunt non
 in incredulitate, ceu causâ damnationis, permanere) E. eadem
 Dei voluntas est causa causati s. damnationis incredulorum,
 ut adeò, licet ipsa *præteritio s. non electio ad fidem* non sit forma-
 liter ipsa *damnatio*, tamen, supposito licet peccato, velut causâ
 damnationis meritoria, & communi omnium hominum, quan-
 do quidem suppositâ gratiâ Mediatoris, hoc non obstat, quò
 minus possint homines salvari, modò media salutis ipsamqve
 adeò fidem non respuant: sed credant, proinde non tam pec-
 catum, quàm absoluta Dei voluntas, gratiam illam, ad
 quam sequatur actu fides, quibusdam conferre nolentis, s. ipsa
 absoluta præteritio causa damnationis inductiva fuerit.

§. 6. Neq; adeò apparet, quid usq; adeo subsit huic di-
 stinctioni sententiæq; Bergianæ, ut ei de recessu vel distantia do-
 gmaticâ ab aliis Reformatorum Doctoribus prolixè sit gratu-
 landum. Licet enim in ipsâ praxi, vel ordine conversionis, sive
 gradus gratiæ, sive gratia specialis concipi possit, in actu creden-
 tibus præ illis, qui cum potuissent virtute sufficientis & efficacis
 gratiæ credere, actu non credunt s. fidem salutarem non conci-
 piunt, quamdiu tamen supponitur gratia illa, ad quam ipso
 actu sequatur fides, absolutè s. ex absolutâ Dei voluntate,
 particularis, velut aliis danda, aliis absolutè neganda, tamdiu
 gratia illa universalis, vanum, quoq; sic satis miserè miseris pec-

catoribus illuditur, habendi simul acrum est, quæ dum blandissimo universitatis præconio miseros ad ἀποκαταδοξίαν salutis cominus attollit, eminus, ubi ad rem venit, vana spe illusos vel oscitantes opprimit, ostenditq; sic se universalem, ut quoad effectum (ad quem unice interest) salutarem resolvatur in *absolutè particularem*, longeq; maximam generis humani partem in communi miseriâ & infidelitate relinquat, quia sc. nō est electa ad eam gratiam, quâ possit *actu credere* vel *quâ actu credat*: sed à gratiâ efficaci & operatrice *actus fidei* absolutè exclusa. Sive talis asseratur *gratia universalis*, sive, ex mente Dordracenorū & aliorū tum ante, tum post Dordracenorum statuatur in ordine ad fidem s. hominis conversionem *merè & absolutè particularis*, quâ rem ipsam nihil interest. Et quomodo vel gratia, quæ operatur posse credere, abstrahi vel separari poterit à gratiâ, quæ operatur, actu credere? vel cui bono illa gratia, cujus effectus est potentia credendi, abstracta, seu nunquam in actum traducenda, ex absoluta Dei non eligentis voluntate? Non minus sanè vana & illusoria distinctio illa, quàm Hypotheticorum Paræi, Crocii, Cameronis, Amyraldi, Dallæi, illa inter *gratiam s. voluntatem servandi universalem* ratione *mandati approbationis*, non autem ratione *divinæ intentionis, applicationis, propositi, decreti*, vel inter *voluntatem precipientem & decernentem*, nec aliter habet, ac si familiæ cibum qui saturare, ægroto medicamentum, quod sanare posset, quis daret, vel ferreis compedibus carcerive incluso claves, quibus aperire carcerem, compedesve solvere possit, sic tamen, ut nec ille unquam *actus* saturaret, nec istud *actu* sanet, nec hæc *actu* aperiat, quia ad talem effectum vel actum secundum non solū non sint ordinata illa: sed & his obstacula, à parte ipsius dantis, ex *absoluta voluntate* injecta.

§. 7. Notarunt idem in Hypotheticis Fr. Spanhemius,
 & Sa-

& Samuel Mareſius, eſſe ſcil. perinde, *non velle omnium hominum ſalutem, & velle hanc ſub conditione impoſſibili & abſolutè negatâ*, i. e. perinde eſſe *legatum* denegare & ſub conditione, ſive naturaliter, ſive moraliter impoſſibili *dare*, eſſi talis conditio appoſita ſive pro ludicra habetur, ſive pro nullâ & non peremptoria. Perinde eſt, ſive denegare beneficium *cæco, paralytico, Lazaro mortuo, Pardo, Æthiopi*, ſive dare ſub conditione (1) *videndi.* (2) *ambulandi.* (3) *virtute propria reſurgendi.* (4) *maculas mutandi.* (5) *nigrorem ablucendi.* Deus dans omnib9 illam *gratiam* quâ *poſſint credere*, vel volens omnes ſalvari ſub conditione, aut *ſimul intendit* gratiam, qua actu credant, ſalvo ordine donare, & ſic conditionem illam efficere (nec ulli abſolutè hanc denegare) aut *ad potentiam ſaltim fidei* gratiam dare, alteram autem, *dadurch man in der That gläubig/und alſo gewiß ſelig wird/* abſolutè denegare; atq; ſic conditionem illam tantum *exigere*, non autem actu *efficere*. At poſterius juxta mentem Hypotheticorum & Bergii: unde diſtinctio illa Hypotheticorum habere inſtar *Coloſſi, cujus caput aureum, ſed pedes deſinant in lutum*, habere inſtar *virginis formoſe deſinentis in piſcem, inſtar pomorum ſodomiticorum* viſa (nec abs re) Fr. Spanhemio in exerc. de grat. univ. præf. ad lect. rectèq; & à Spanhemio, & à Mareſio agnitum, ſtante illa hypotheſi, *gratia* operantis actu fidem, *abſolutè particularis*, ſ. *ex abſoluta voluntate* aliis donatæ, aliis negatæ, nihil ex illo dogmate *universalis gratia & voluntatis ſalvandi hypothetica*, vel *gloria Dei*, vel *ſalutis conſolationive hominum*, *ſolida accedere*, cum ſine *propoſito fidem omnibus & ſingulis donandi, inſallibile ſit & inevitabile, fide non donandorum, exitium*. Spanh. in exerc. p. 70. Mareſius in epicriſi Theol. adverſ. Dallæum exerc. 6. p. 271. Scil. ſi Deus ab æterno ex abſoluta voluntate conſtituit, quibusdam illam gratiam, per quam actu credatur, non dare; ſed illos, ſive in originali miſeria, ſive in no-

vá con-

vā illā contumaciā absolutè relinquere, non potest dici ferio velle omnes servari, vel si dicatur, velle omnes servari sub conditione fidei, idem est ac si dicas, non velle omnes servari, quia quibusdam absolutè noluit gratiam illam specialem, sine quā non actu creditur, indulgere.

§. 8. Apparet inde, quo sensu alibi Bergius, citato quoq; in consensum Josepho Hallo, concedere potuerit, *electionem ex fide prævisā*, scilicet sic ut supponatur in *electione ad gloriam ex fide prævisā, electio absoluta* quorundam *ad gratiam fidei actualis*, prout huic opposita, *absoluta aliorum non electio ad gratiam efficacem*, s. ad quam actu sequatur *fides*: elegerit scil. sic Deus ad gloriam, ex prævisione fidei, quibus ipse ab æterno, donum illud fidei absolutè destinaverit s. quos ab æterno absolutā voluntate ipse ad gratiam, quā actu credant, & sic per absolutam illam electionem ad gratiam fidei, salvi fiant, elegerit, quæ sanè electio ex fide prævisā, suppositā gratiā fidei absolutā, resolvitur in electionem & non electionem s. reprobationē absolutā, & gratiam efficacem ex intentione Dei absolutè particularem.

§. 9. Nec minùs, ut in viam redeamus, constabit inde, quo loco habenda cætera Disputationis illius Bergianæ, vel nostrorum cum Bergio, qui subinde movit quæstionem: *An eadem Dei gratia sit, quæ piis Electis & Reprobis conferatur?* cui cum responderetur ex illo 1. Tim. 2, 4. distinguendo item inter *voluntatem Dei antecedentem*, quā Deus ex æquo omnes, consequenter sive electos, s. reprobos gratiosā seriāq; intentione salvos velit, & salvā graduū œconomiā gratiam sufficientē, et si non physicè determinantem, obtulerit, & *consequentem*, concessa à Bergio est *voluntas antecedens universalis*, usurpatumque hic non semel *absoluta* vocabulum. Sanè, non ex hypothesi, si credant, sive, Deus voluit omnium misereri & Christum pro omnibus mori (talis enim voluntas universalis, in primis juxta resolutionem.

Calvi-

Calvinianam resolvitur in particularem) five omnes vocare. & in tali oppositione & ratione talium actuū voluntatem DEI antecedentem absolutè universalem facilè concedimus, salvo tamen ordine in ipsâ operatione, & diversis gradibus gratiæ, ita ut Deus nunquam voluerit extra ordinem, quem ipse præscripsit, five fidem conferre, five ipsum supremum perseverantiæ gradum donare & sic salvare. Vult enim non solum *Omnes homines salvari*: sed etiam *ad agnitionem veritatis pervenire*. Vult verbo & sacramentis tanquam ordinariis nostræ regenerationis instrumentis & mediis homines converti & regenerari: vult gradum gratiæ minorem s. gratiam primam petulanter non excuti, quam qui præfractè per evitabilem & voluntariam contumaciam excutiunt, quales illi Judæi Zelotæ (sed nec καλῶς, nec ἐν καλῶ conf. de duplici Zelo Gal. IV. 17. 18.) ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες Act. XIII. 45. illis intensiorem gradum gratiæ s. majus incrementum consequente s. vindicatrice voluntate justè denegat, ipsique sic præfractè *sermonem Dei propulsantes, se ipsos indignos eternâ vitâ decernunt & excludunt* vid. ibid. v. 46. ut adeo ratione effectus salutaris five intermedii five ultimati, & in oppositione *ordinate*, voluntas antecedens non sit absolutè & indeterminate. sed determinatè vel ordinatè universalis, neque supremo gratiæ gradu, quem perseverantem dicimus, fruantur, five qui ad ipsam prædicationem Evangelii & primam operationem gratiæ præfractè & blasphemè contradicunt, vel scintillas S. Spiritus, quas ex prædicatione jam conceperunt, mox oppositâ rebellione extinguunt, five *πεσοκαιοι*, qui gradum illum gratiæ, quem habebant, quique ex parte supernaturalis principii solus sufficiens erat ad perseverandum in isto gradu petulanter excutiunt conf. Act. XXVI. 24. 28. Luc. IV. 29. prout contra non nisi Ordini illi cœlesti, virtute gratiæ prævenientis, operantis, cooperantis, perseverantis, obsequentes & adeo π-

Z

πεγμένοι

καταμένοντες εἰς ζωὴν αἰώνιον, finaliter credunt & salvantur Act. XIII. 48.
 Ceterum quo sensu *absoluti* vox usurpata, indicat assertio Bergiana superior. Scilicet gratia illa universalis reprobis absolutè datur saltem ut sufficiens ad fidem possibilem: solis electis absolutè datur ut sufficiens ad fidem infallibilem actualem: & sic, juxta Bergium, Deus ad illam gratiam factum credendi absolutè quosdam elegerit, alios absolutè non ad illam: sed saltem ad gratiam quâ possint credere, vocaverit, s. ex universitate vocatorum, quosdam ad gratiam doni fidei absolutè segregatos, non sine præscientiâ futuri in tempore doni fidei ad gloriam prædestinaverit: ceteros in illo proposito dandi gratiam actu credendi absolutè præteritos, ob infidelitatem veterem novamque reprobaverit, quod ipsum mutato saltem actu ordine & objecti electionis positu, Calvinianorum vetus fermentum, & inane gratiæ simulacrum est: quin in minutiori excussione resolvitur in illud Hypotheticorum: *Voluisse Deum serio omnes salvos fieri, si credant: noluisse tamen* (idq; absolutè) *dare omnibus ut actu credant.*

§. 10. Nec analytin sive Theologiam sive Logicam facile sustinebit, citra *ἀντικειμένον ἐν πρῶτον* s. oppositi in apposito notam, responsum Bergii quæstioni comparatum: *s. gratiam oblatam reprobis sufficientem esse ut possint credere, & illis ipsis tamen reprobis insufficientem esse, quia rejiciunt. Sanè, nisi in re seriâ λογισαζῶν & in umbrâ ludere vel ex magnâ controversiæ ἀγνωσίᾳ conciliationem fingere placeat* (quod quidem Sophistarum potius est, quàm Theologorum) conciliari nullo modo possunt hæ positiones: *Deus ex solo liberrimo & absoluto beneplacito quosdam non elegit ad gratiam sufficientem quâ credituri erant, & altera: Deus reprobis dat gratiam, quâ actu credituri erant & credere adeò poterant, nisi ipsi respuerent.* Contrà, *si Deus ex absolutâ voluntate quibusdam denegavit gratiam, quâ possint actu credere, vel per quam actu credant, illi ipsi etiam ex hypothesi illius absoluta præteritionis*

Chrysoſtomus homil. LXVII. in Johannem: τὸ ὄν οὐχὶ ἀποδο-
 χίας ἀλλ' ἐμβάσιως i. e. particulam ὄν sepe non causa esse: sed eventus.
 Addit idem, Neque enim quia dixit Isaias, non crediderunt: sed
 quia non erant creditari, ideo dixit (illa sc. quæ habentur Job. XII.
 40.) Notat idem locutum sic Evangelistam propter τὸ τῆς γῆς Φῆς
 ἐκφράσις s. propter Prophetia infallibilitatem, quia supposita jam prædi-
 ctione non potuerit aliter, quàm prædictum erat, evenire. Scilicet,
 ne quis illam tam prodigiosam Judæorum incredulitatem extra
 præscientiam ipsius Christi fuisse præsumeret, & diceret: quæ
 gratiâ venit Christus? numquid nesciebat non credituros? occupasse
 Evangelistam testatumque: Omnino Christo hoc præcognitum fuisse,
 quia Propheta, qui viderat gloriam Christi, tale quid per Spiritum
 Christi noverat & prædixerat.

§. 13. Pergit Chrysoſtomus: Quod hoc in loco dicit Evan-
 gelista: Propterea non poterant credere, quia Propheta prædixit, ita
 intelligitur, quod impossibile fuerit Prophetam mentiri, non tamen
 propterea impossibile, ut illi crederent, nec per illos credentes Isaiam
 futurum Pseudopphetam: quippe qui tale quid prædicturus haur fu-
 isset, si ipsi credituri fuissent. Agnovit, in his verbis Johannis c.
 XII. 38. 39. non causam rei: sed conclusionis, & necessitatem
 consequentiæ, non consequentis significari. Sc. Propheta præ-
 dixit, Judæorum longè plurimos, etiam post illam Messiae θῆρα-
 θῆρα ἀνῆλθον inter sese, eandemque doctrinâ & miraculis glorio-
 sissimam, sermoni ipsius MESSIAE non credituros v. 38. E. non ob-
 stantibus tot aureis sermonibus, tot ac tantis signis JESU (e. c.
 Lazari resuscitati vid. v. 17. 18.) in. non solum non crediderunt (vid. v.
 37. sed &) quia Deus voluntate consequente populum Judaicum
 justè excæcare decrevit, & per Isaiam illud execrationis judicium
 publicavit v. 40. 41.) credere non potuerunt (v. 39.) Addit
 Chrysoſtomus: quæ prædixit Propheta, tanquam omnino futura
 prædixit: nisi enim profus futuramovisset, non prædixisset. Erant
 autem

autem procul dubio illa futura, cum illi incurabiliter se haberent. Nec prætermittendum, quod hâc occasione notatum Chryso-
 stomo: Habere sc. scripturam sua quadam loquendi idiomata, cu-
 jus proinde legibus sit concedendum. Δὲ πῖς τῆς γενεῆς νόμοις
 ἀδυνατοῦν: qui & solutionis loco attulit: Τὸ οὐκ ἠδύνατο εἶναι
 τῷ οὐκ ἠθέλον κείνῳ, i. e. non poterant, positum loco: Non volebant
 sc. vocabula potestatis & voluntatis in populari loquendi modo Scri-
 pturae haud insolito saepe permutari: ut sic prævisi velut nolentes crede-
 re, dicantur jam non posse credere: in quo posteriori rectius quàm
 rem ipsam sentit, quàm loquitur Chryso-
 stomus.

§. 14. Ad loci superioris, & ex illo controversiæ expedi-
 tionem notamus (1) attendendam subjecti, de quo utrumque
 & τὸ non credere, & τὸ non potuisse credere v. 37. 39. prædicatur,
 qualitatem. Describitur istud (1) materialiter, quod fuerit
 partim ὁ ὄχλος s. *populus*, idemque in classe triplici sc. in primâ lo-
 catur ὁ ὄχλος ὁ παλαιός s. *populus* resuscitati miraculose per po-
 tentissimam Domini JESU vociferationem, Lazari, ad ipsum
 monumentum spectator c. XI. 42. XII. 17. (qui idem ὁ ὄχλος ὁ
 ὦν μετ' αὐτῶν fuit pars *populi* Dominum JESUM in ingressu Hie-
 rosolymitano inde à Bethania comitati. In secundâ ὁ ὄχλος s. *po-*
populus Hierosolymitanus Lazari resuscitati (cujus videndi causâ
 Bethaniâ excucurrerat) cum Domino JESU discumbentis contem-
 plator c. XII. 9. In tertiâ ὁ ὄχλος s. totus ille *populus* ex variis, quæ
 Hierosolyma festi causâ, confluxerant, gentibus, ingressuri Jesu
 Nazareni (cui obvius processerat) inter palmas & plausus Hosan-
 na, saluator c. XII. 12. 17. 18. Partim οἱ ἀρχόντες s. *Proceres*, primarii
 sacerdotes, ceterique magni Synedrui Assessores c. XI. 47. 48. 57.
 c. XII. 10. 19. In omnibus his classibus fuere, de quibus prædica-
 tur illud: οὐκ ἠπίθεσαν, & alterum οὐκ ἠδύνατο πισθεῖν.

§. 15. Describitur II. formaliter s. quod fuerint illi coram
 quibus Dominus JESUS tot ac (περὶ αὐτῶν) tanta signa ediderat et

XII. 37. e. c. *Paralytici sanati* c. V. 6. 8. *populi miraculose cibati* c. VI. 13. 14. 26. *cocinati illito sputo lutove curati* c. IX. 6. 7. *Lazarus resuscitatus* c. XI. 43. *uaticinii de Messia Sachariani nunc adimpleti* c. XII. 14. 15. illius *βροντῆς* s. tonitru *majestatis* de Filio testantis exaudiri, v. 29. 30. & quibus sive ex *ἀνωψία* sive ex relatione per testes ocularos plena miraculorum fides facta c. XI. 46. c. XII. 10. 11. 17. 18. 19. quin & quibus ipse Dominus JESUS ex pacto speciali factus circumcisorum Diaconus personale præconium accommodaverat, quique adeo non ex solis miraculis: sed & ex verbo fidem sive jam conceperant, sive concipere poterant conf. v. 38. c. XI. 25. 27. 40. c. XII. à 23. ad 36. ubi illis *σημείους* (v. 37.) immediatè præmittitur: *ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς*, ne quis hîc objectam illis solam miraculorum (abstractam à Verbo & insufficientem adeo) gratiam criminetur, & illi imputet effectus fidei negationem. Sanè quos post tam seriam vocationem, tanto summi Doctoris eodemque immediato præconio dignatam, tantis signis & miraculis confirmatam, non credidisse Johannes conqueritur, illi per gratiam oblatam actu credere potuerant.

§. 16. Notamus II qualitatem prædicatorum, quorum alterum v. 37. *οὐκ ἤπιστευον εἰς αὐτὸν* merè criminale, alterum v. 39. *οὐκ ἠδύνατο πισθεῖν* certo respectu pœnale: sc. quia ipsi DOMINO prædicanti & tot signis doctrinâ confirmanti *non credebant*, justo Dei judicio jam non solum non credunt: *sed nec credere possunt* v. 39. ut sic illa *ἀδυναμία τοῦ πισθεῖν* in v. 39. effectus fuerit illius *οὐκ ἤπιστευον*, & hoc ad illud haberet rationem causæ rei: & illum positum *ἀλλὰ πάντες*, in tali relatione etiam, ubi sequitur *ὅτι*, insolentem non esse constat ex Joh. V. 16. 18. c. IIX. 47. c. X. 15. 17. c. XII. 17. 18. I. Joh. III. 1. Act. II. 26. 27. I. Thes. II. 13. c. III. 7. 8. Apoc. XII. 8.

§. 17. Notamus III. Prædicata illa non esse universaliam, tum ratione classium popularium *τῶν ὄχλων*, tum ratione classis princi-

principalis s. τῶν ἀρχόντων. Opponuntur quippe illis non cre-
 dentibus in Christum v. 37. οἱ πολλοὶ πεισθέντες s. multi credentes, & li-
 cet hi non absolutè πολλοὶ; sed ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ s. multi ex
 principibus nominentur v. 42. ne tamen quis ad solos hoc Ar-
 chontas restringat prædicatum, prohibet illud καὶ accumulati-
 vum. Non solum ex communi populo s. plebe: sed etiam (quod ma-
 gis mirum:) ex ipsis Principibus quidam credebant in ipsum: conf.
 Joh. XI. 45. Prout sc. in classe τῶν οὐ πεισόντων non solum fuerunt
 ex numero τοῦ ὄχλου: sed & ex classe: τῶν ἀρχόντων: ita in hac exce-
 ptione: τῶν πεισόντων intelligendi non solum illi de populo: sed
 & quidam ἐκ τῶν ἀρχόντων s. ex ordine illorum Procerum, qui ad-
 eò hic ex magnis numeris τῶν οὐ πεισόντων s. non credentium exi-
 muntur, vel his opponuntur. Atque de his inter duas oratio-
 nes Domini JESU (quarū una v. 36. definit, altera v. 44. incipit)
 quasi in parenthesis Evangelista ἔτι λέγει interponit sc. cum Do-
 minus JESUS pro producendā in Auditoribus fide salvificā ha-
 ctenus tot ac tanta dixerit & egerit, quis illius prædicationis &
 miraculorum eventus fuerit sc. (1) quosdam eisdemque ma-
 jore numero non credidisse in JESUM, & propterea excæcatio-
 ni suæ affectatæ justè derelictos credere non potuisse v. 37. 39. (2)
 quosdam nihilominus ex classe non solum populi s. ὄχλου: sed
 & τῶν ἀρχόντων credidisse v. 42. quos eventus à parte τῶν οὐ πεισόν-
 των, ne quis contra gloriam & characterem MESSIÆ interpre-
 tetur, occupat Propheta v. 41. sc. hos ipsos eventus non so-
 lum à Deo prævisos: sed & prædictos jam olim ab Isaiā esse, &
 quidem in illo ipso spectaculo gloriæ, cum vidisset gloriam JESU
 sedentis in throno, acclamantibus ἑλισάβηθ Seraphinis v. 41.
 neque adeo fuisse citra præscientiam & decretum permittendī,
 nec repugnare gloriæ Messæ.

§. 18. Notamus IV. Quod fit ut impleatur sermo Prophe-
 tæ, illud, prout antequam fit, fuit à Prophetā prædictum: ita &

ani-

antequam prædictum, fuit in præscientiâ & consilio DEI, sive ordinato, sive absoluto velut infallibiliter futurum, ipseque eventus propriè non est complementi Prophetiæ causa: sed complementum ipsum, quomodo illi ipsi damnatores JESU ἀγιόπαιτες implevisse dicuntur voces Prophetarum Act. XIII. 27. conf. c. II. 23. c. IV. 28. suppositâ sc. futuritione talis eventus in mente DEI infallibiliter præscitâ, & (ut constaret in tempore, tale quid extra præscientiam divinam & decretum permittendi non fuisse) antequam fieret, prædictâ, ipsaq; adeò prædictione divinâ, ubi jam, quod futurum erat, in tempore præstat, hoc ipso Prophetia completur, & infallibilis ac verè divina fuisse remonstratur: quia nihilominus positâ prædictione divinâ, propter repugnantiam Theologicam & Philosophicam (quippe: ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν Hebr. VI. 18.) non potest non fieri quod prædictum, inde jam non solum in bonis, vel etiam absolutâ Dei voluntate sic ordinatis: sed etiam in malis actionibus, obtinet illud: ὅτι τῷ θεῷ πάντα sic oportet fieri, & illud ipsum dicitur fieri, ut impleverunt Scriptura, conf. Matth. XXVI. 54. 56. Act. I. 16. de exitio Judæ, quia sc. Spiritus S. tale quid de Judâ per os Davidis prædixit: conf. Joh. XIX. 36. 37. Nihil aliud significatur, quàm talia, quæ in tempore fiunt, non fuisse extra divinam sive πρόβουλον sive ἐπισημειωμένην βουλήν, prout Petrus loquitur Act. II. 23. s. extra decretum voluntatis divinæ sive approbantis, operantis, producentis, sive saltem permittentis, inque fines saluberrimos & gloriosos ipsas quoque sceleratas actiones dirigentis.

§. 19. Notamus V. In textu Isaiano allegato ab Evangelista, DEO excoecationem ipsâ literâ non adscribi: neq; enim dicitur: Propterea non poterant credere, ὅτι, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας, ὁ θεὸς ἐπέφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, quin potius per illud πάλιν reduci præsens excoecationis argumentum ad præcedens v. 38. ut sic non magis DEUS Judæis fuerit causa cœcitatibus, quàm illius (de quâ

quâ apud DOMINUM conqueritur Propheta) incredulitatis? Sanè excœcare mentes infidelium, Diabolo tribuit scriptura 2. Cor. IV. 4. Deo autem cor cœcitate clausum aperire Act. XVI. 14. Nec obscure excœcatio præsens allegato hoc ipso Isaiâno vaticinio, ad ipsum populum refertur, qui ad illustres illos radios Evangelii gloriæ Christi, excœcante Diabolo, oculos magis magisque clausurus & cor esset incrassaturus Act. XXVIII. 27. Matth. XIII. 14. 15. ut adeo Deus mittens Prophetam, & huic acclamans tres illos imperativos (1) respectu cordis קדש (2) respectu aurium ככר (3) respectu oculorum עין nihil aliud designare voluerit, quàm πώρωσιν illam à Diabolo ipsaq; carne corruptâ orituram conf. I. Joh. II. 11. 13. in populo continuaturam, usque ad felicissima tempora Messîæ, quin adusque $\text{βδελυγμα ἐρημόστας}$ vid. Isaiâ c. VI. 11. 12. Si tamen daretur, subjectum prædicatorum, πτόφλωκεν , item πεπώρωκεν in loco Joh. XII. 40. esse Deum, referenda tunc excœcatio ad actus iudicii divini non absolutos: sed hypotheticos fuerit, quomodo Bergio ipse in scripto publicato an. 1653. cui titulus: *der Wille Gottes von aller Menschliche Seeligkeit* non minùs præsentem, quàm alios scripturæ textus e. c. Exod. VII. 3. c. IX. 12. Deut. XXIX. 4. Joh. IX. 39. in peculiari classe dictorum judicialium (*der Gericht Spruche*) collocavit, quæ sc. agant de iustissimâ pœnâ incredulitatis & obstinati contemtus Evangelii, nec adeo probent: Deum etiam ubi externè verbum prædicari curat, absolutâ tamen voluntate quorundam actualem conversionem, fidem & salutem nequaquam velle: unde & loca hæc non magis de voluntate absolutâ intelligenda, quàm illa Prov. I. 24. 28. 29. Ezech. XX. 24. 25. 2. Thes. II. 10. 11. 12.

§. 20. Objecta à Bergio tum aliorum, tum præprimis Brentii & Lutheri autoritas est. Sanè Brentius in commentariis

adh. l. agnoscit, à Domino excæcatos impios Judæos ne respiciant, nec negat, si quærat *quare?* posse nos aliquot causas referre, sc. quod Christum rejecerint, quod non crediderint, quod invidia & avaritiâ æstuaverint. Si tamen quærat, cur non ab ipsis emerit excoccatio sic, ut vel crinibus ipsos attraxerit, quemadmodum Paulus attractus est? tutissimè responderi putat illo Paulino: Ω βὰδ @: & hoc referendum ad inscrutabilia Dei judiciorum & vias impervestigabiles, nihilominus, Deum esse rerum justum ac sapientem administratorem, & judiciorum ejus semper justa & prudentia, licet nesciamus, quomodo, quâ ratione sint justa & prudentia: quod si alicubi, prout ipse Philippus in hoc dogmate altiùs egressus, inseruit, quibus dum Pelagianas procellas exhorruit, ad oppositum Prædestinationorum latus vel litus declinavit, quo loco illa habenda, jam supra notavimus: prout & de libro Lutheri *de servo arbitrio*, an in illo ex scopo, & principalibus argumentis, præviâ accuratâ locorum duriorum & molliorum collatione & illorum ex his mitigatione aliquid solidè detur pro Calvinismo & hujus decreto Stoico, item, num retractatus à M. Luthero fuerit? alibi ex professo egimus.

§. 21. Quæ in eadem σύνθεσι in transcursu potiùs, quàm ex professo disceptata sunt e. c. *de religione Lutheranorum & Reformatorum sive unâ, sive diversâ* (in quâ Bergius Fallaciam præinterpretationis & à dicto secundum quid, imputare nostris voluit, quod non extensivè: sed saltem ratione articulorum fidei, circa quos inter nos & illos detur consensus reciprocus, & ex hypothese ceterorum non pro articulis fidei habendorum, nec in antithesi damnabilium, pronuntiatum sibi fuerit pro unâ religione, in quo tamen, ex judicio Bergii, quod fuit pro religione dogmaticè consideratâ, non duplici: sed unâ, ex evidenti periculo & absurdo, si à quâdã circa unum vel alterum articulû fidei consonantiâ ad unitatem religionis inferendû foret, ex manifestâ

festâ petitione principii, de dissensu in ceteris non fundamen-
tali, & jam tunc responsum facillè fuit & responderetur) de *sententia*
Reformatorum Dordracenorum non tam ex variis Theologorum
judiciis, quàm ex Canonibus judicandâ (cui tum inde, quod cano-
nes ex illis judiciis educti, tum ex agnito Synodicè, omnium
Collegiorum in Dogmatibus consensu, eodemque nomine à
Concilii Præsidi solemniter actis Deo gratiis vid. Act. Contra-
Remonstr. sess. 125. p. 336. satisfactum) de *distinctione inter non ele-*
ctionem s. præteritionem & à salute regnove cœlesti exclusionem, illâ
sc. absolutâ, hâc respectivâ, de differentiâ inter electionem ad grati-
am & gloriam, de fundamento discriminis conversi à non converso,
quod si ponatur in naturâ, abeat in semipelagianismum,
sc. hâc ratione *discriminationem Electorum à Reprobis, esse non*
à Deo: sed ab homine: quod absurdum: cui tunc quoque
ex Act. c. VII. §. c. XIII 45. 46. quædâ reposita, tractatione ceteroqui
quæstionis ambiguae ob periculum fallaciæ plurimum interroga-
tionum aliis occasionibus reservata.

§. 22. Aliud sanè est quærere: *An Deus, an homo sit causa*
conversionis, per quam conversionem discernitur fidelis ab in-
fideli? Aff. 1. Aliud: An Deus auditum verbi divini medium conver-
sionis ordinans discernat fidelem ab infideli? Aff. Aliud: An Deus, ut
misericors promissor & justus Judex voluntate consequente discernat
electum à reprobis & adeo servandum à damnando & contris? Aff.
Nec per locum I. Cor. IV. 7. quicquam pro discretionem Electro-
rum & reproborum absolutâ (qualem Calviniani defendunt) mi-
litar: daturque inter discretionem electorum absolutam gratiæ
& naturæ, & inter Prædestinationorum & Pelagianorum hæres-
in, medium, quo tutissimi, præfulgente scripturarum luce imus.

§. 23. Sed post excursionem fortè prolixior in viam
redeundum. Princeps argumentum erat de distantia dogmaticâ
ante & post Dordracenorum, an in ipsâ Synodo recessum seriò

solideque fuerit à sententiâ supralapsariorum, quos vocant, & huic valedictū, tolerantiaq; sic religiosæ fundamentum sincerè suppositū? quod in ipsâ gratiâ & Prædestinationis materiâ hactenus negavimus. Nec aliter Ill. res habet in controversiâ de *Merito Christi* objectivè sive Universali sive particulari, & in quâ contradictoriè quidem loquuntur judicia Dordracena, sic tamen ut cum Antecessoribus idem litus iniquum premant conf. Act. in Jud. prov. p. 169. p. 325.

§. 24. Negare quidem haut licet & in ipsâ Dordracenâ Synodo & post hanc extitisse inter Reformatos Universalis satisfactionis & meriti s. mortis Jesu Christi defensores, non Hypotheticos solū quos vocant, e. c. Amyraldum, Dallæum: sed & Ludov: Crocium, Joh. Bergium, Paul. Steinium, Sibrandum, aliosq; Reformatorum Doctores eximios, etsi vix ullus magis Matthiâ Martinio, tum in Synodo Dordracenâ, tum (quandoquidem ibi prævaluit pluralitas contra sentientium) post Synodum, usq; adeò ut Colloquium Mompelgartense eo nomine, quod per Bezam collocutorem istam de morte Christi aliisque annexis capitibus litem Ecclesiæ pepererit, *infelix* appellaverit Paræus. Ceterum (1) nec ante Synodum Dordracenam desunt & Integræ Confessiones, & præcipui quidam Dd. e. c. Calvinus ipse, Pellicanus, Bullingerus, Musculus, aliquando, in commentariis imprimis, orthodoxa de universali merito habentes. (2) Non sunt planè illi universalis meriti assertores, extra fermentum Calvinianum: sed quod unâ manu concedunt, alterâ destruent. (3) Thesin suam conciliare volunt cum Canonibus Dordracenis, quod manifestum doli latentis signum (4) Et dissident illi domi confutanturq; à Spanhemis, Marefio aliisq; supralapsariorum ac Dordracenorum Canonum & Judiciorum acerrimis defensoribus, qui illis Calvinum obijcientibus opponunt Bezam, Piscatorem, Perkinsium, & quos non? de quo tamen quia peculiari dissertatione egimus, plura hic apponere nolam?

§. 25. No-

§. 25. Notamus IV. Nec sive Dordracenos, sive post-Dordracenos omnes Objectū Prædestinationis & reprobationis infra lapsum prævisum ponere, nec qui sic ponunt, ascensum superiorem s. supra lapsum Adami præscindere. Constat id tum ex scriptis publicis Reformatorum post-Dordracenorum *Rhetorfortis, Guberti Voetii, Spanhemii*, imò Confessionum *Gallicanæ & Belgicæ & recentioris Anglicanæ*, nec aliter interpretantur quidam Canonones Dordracenos, quàm quod eo ipso, dum objectum prædestinationis, hominem jam lapsum, ipsamq; adeò prædestinationem infra lapsum ponunt, *superiorem ascensum vel ἀνάβασιν supra lapsum non præscindant*, quin decretum electionis & reprobationis absolutum, ipsamq; prædestinationem ante electionem, creationem & lapsum spontanei prævisionem jam supponant, ut ita tali de finibus iustitiæ & misericordiæ, & per utramque, gloriæ, decreto absoluto supposito, sequatur demum decretum *creationis, prævisionis communis miseriæ*, & hanc, juxta illud decretum, absoluta quorundam electio, quorundam reprobatio, quâ ratione inter sublapsarios & supralapsarios nihil interest, cum vel ipse Piscator (sanè supralapsarius rigidissimus) agnoverit, electionem & reprobationem propriè referri ad genus humanum jam conditum & lapsum, s. in massâ corruptâ consideratum, dummodo detur *sublimius*, s. quod supra lapsum ascendat utriusque & electionis & reprobationis decretum s. prædestinationis, que metonymicè nominetur electio & reprobatio. Licet autem in Anatomia Arminianismi, quam non multò post Synodum Dordracenam in lucem, velut primus Symodi Hyperaspistes, Petrus Molinaus edidit, c. 13. p. 751. perstringatur hæc decreti sublimioris & ipsius electionis ac reprobationis distinctio, velut cujus decreti in scripturis nulla fiat mentio, idemque Molinaus id agat, ut persuadeat, Synodum à lapsu Adami accessere vel infra hunc prædestinationem ponere, sic ut causæ totius præsidium collocet in eo, quod *Deus non teneatur homini restituere quod propriâ suâ culpâ in Adamo amisit* (huc enim redit tota ipsius disputatio, & in hoc cardine vertitur universa libri moles) tamen rectè notatum à Remonstrantibus in præfatione Actorum: Non intellexisse bonum Virum in Gallia, Synodi Dordracenæ consilium, manifestum scire potest Antidotum non ita pridem editum, & acerrimæ Doctorum Pastorumque qui altiori origine decreta divina ordiantur, ex isto ipsius libro natæ offensiones.

§. 26. Propiores hic orthodoxiæ ex ipsis Reformatorum Dd. Dordracenis & post-Dordracenis facti in Britannia, *Overallus Episcopus Norvicensis, Job. Davenantius, in Germania Job. Bergius, D. Paulus Steinius, D. Lud. Crocius, in Belg.*

D. Sibrand Prof. Franeker. agnoverunt decretum electionis & reprobationis, non infra lapsum solum: sed & decretum redemptionis, vocationis, collocandum, notaruntque adeo hic in Puritanis ceterisque Dordracenis inversum ordinem sc. decreti predestinationis prepositi lapsui hominis, & decreto incarnationis Dei Filii: neque vero ex hypothesi e. c. universalis, gratia, vocationis, redemptionis aliter potuerunt, quippe ex qua viderunt necessaria consequentia concludi, e. c. Redemptionis decretum prius esse decreto electionis, quia illud concernit totum genus humanum, hoc quosdam ex genere humano.

§. 27. Prae coeteris Joh. Bergius, prout in dogmate universalis divinae voluntatis intentionis salvandi omnes homines: ita & in objecto electionis & non electionis ipsaq; ordinatione actuum divinatorum & a supralapsariis, & a sublapfariis abiit, sic ut talis formandus ordo fuerit

1. Creatio
2. Lapsus praevius, & per hunc communis generis humani miseria
3. Redemptio universalis per Christum ordinata.
4. Gratia & vocatio universalis sub praemio vitae aeternae omnibus oblata, sic ut omnes per hanc credere possint
5. Praevisa nova & communis contumacia s. incredulitas Evangelicae vocationi opponenda.

Absoluta quorundam Electio ad gratiam actualis fidei & salutis	Ceterorum omnium. Absoluta non electio ad gratiam, qua actu convertantur & credant
Decretum efficacis vocationis illuminationis, renovationis	[negativa s. non electio ad salutem: pothetica] utraq; hypo-
Actualis conversio, & fides, in Christum	Re- sed ab hac ex- ob superi-
Perseverantiae donum	pro- clusio- orem in-
Electio ad gloriam s. vitam aeternam	batio. positiva, ad indu- credulita-
	- rationem & da- tem s. con-
	- mnationem } tumaciam.
Vita aeterna	Damnatio aeterna.

§. 28. Apparet id peculiare in Bergio, quod non solum *objectum electionis & non electionis* (atq; sic reprobationis utriusque) ponat *infra lapsum*, imò *redemptionem ac vocationem universalem*: sed & hanc supposità, *novam communemque omnibus hominibus incredulitatem l. contumaciam*, quæ sit terminus à quo *electionis & non electionis absolutæ*, prout & id quod distinguat inter *non electionem ad gratiam, & non electionem ad salutem*, s. ab hâc *exclusionem*, & illam quidem statuat *absolutam*, hanc, & utramque ad eò reprobationem *hypotheticam*, sc. propter *incredulitatem & contumaciam*, imò dogma de *reprobatione absolutâ negativâ* (non electione ad salutem, Exclusionem à salute, præteritione) quod tamen fuit ipsorum Dordracenorum (prout jam supra notatum) adversari dicat *divinæ constantiæ & veritati*: alterum de reprobatione positivâ absolutâ (quod tamen non solum supra lapsariorum: sed, & Infra lapsariorum multorum fuit, & necessariò ex priori fluit) repugnare *naturali Dei justitiæ & bonitati*. Et admittenda quidem confessio est, aliisque Dordracenis vel post illum Synodum scriptoribus Reformatis opponenda, imò ipsi Bergio, velut quæ æquè destruit illam hypothesein *absolutæ non electionis ad gratiam*: quia suppositâ hâc absolutâ, ita ut actualis conversio & fides demum sequi possit *absolutam electionem*, & planè sequi non possit, *absolutam non electionem ad gratiam*, non potest non ex eadè hypothesei *absolutæ non electionis ad gratiam* sequi *absolutam reprobationem negativam s. non electio ad salutem, tum positivam s. destinatio ad eternam damnationem*, atque sic oppugnari (1) *Dei veritas*, (2) *constantia*, (3) *justitia* (4) *bonitas*: ut rectè à Molin. in anatom. Armin. agnitum fuerit: *Quæri saltem verba molliora, quibus eadem res dicatur*. Et prout hoc ipso, quod quidam eliguntur, illi ipsi ad salutem destinantur, ita hoc ipso, quod quidam non eliguntur eosdem à gratiâ Dei & salute excludi, & ad perditionem destinari. Conf. anat. Arm. c. 12. §. 9. unde olim Beza firmum & solidum argumentum appellavit: *si prævisa corruptio originalis peccati, & ejus fructuum, nempe peccatorum, Deo causam præbuisset aliquos damnationi destinandi, omnes essent damnationi destinati, quoniam in nullis Adami Filiis Deus aliud potuit præscire vel invenire p. 221.*

§. 29. Nec sanè aliter circa ordinem prædestinationis res habet: *quæruntur saltem molliora verba, orthodoxiæ simulacra: tenetur res eadem*. Discrepant saltem modo explicandi: quia illi quoque, qui *infra lapsum*, ponunt *objectum Prædestinationis*, absolutissimum aliquod decretum *ante lapsum*, imò an-

te ipsi-

te ipsius creationis decretum supponunt, & lapsum anteponunt prædestinationi, saltim objectivè materialiter, respectu *hominis lapsi*, quod hic revera sit objectum prædestinationis materiale, non respectu *intuitus divini*, ac si Deus in arcano consilio respexerit ad hominis lapsum seu culpam: & hæc causa, quare reciprocent hic loquendi modos ante- & post-Dordraceni, nec solum tolerentur: sed & interpolata, concilientur, imò apertè defendantur à post-Dordraceni longè plurimis, & Ecclesiæ domesticæ minis suspectis, Antecessorum, *Calvini*, *Beza*, *Piscatoris*, cæterorumque *supralapsariorum* horridiora dogmata, vel ipsæ quoque duriorum & incommodiorum locutionum formulæ, de quibus, in *Prædestinationis*, præprimis, & *Meriti Christi* articulis, expungendis, Synodiceque rejiciendis actum quidem in *Dordracenâ Synodo*, fatetur *Josephus Hallus* in Epistolâ ad *Crocium*, ac *magna Britannia, Hassiacos ac Bremenses Theologos* in rejectionem Synodicam jam consensisse: ceterum sic, ut nec taceat illarum retinaculum: scilicet, *obstitisse secus sentientium pluralitatem*, magnum semper, ubi ex solis suffragiorum numeris agitur, & illa numerantur magis, quàm ponderantur, veritatis, publicæq; felicitatis obstaculum.

§. 30. Omnino sic rem habere, testantur acta sessionis 137. in quâ decernendam existimantur nonnulli rejectionem duriorum quarundam & incommodarum locutionum, quæ in nonnullis *Reformatorum Dd.* scriptis reperirentur, & infirmioribus offensionem, adversariis ansam calumniandi præberent: ceterum, utriusque diligenter expensis visum fuit potioribus suffragiis, rejectionem incommodiorum locutionum esse omittendam, ne calumniari possent adversarii, rejectione phrasum incommodarum etiam doctrinam orthodoxam, quam professi essent illi, qui in ejus explanatione ejusmodi phrasibus durius, aut imprudentius usi videntur, pariter damnari, cum præsertim manifestum esset nonnullos ex eis loquendi modos esse, quibus ipse *S. Spiritus* usus esset, nonnullos quoque, quos sano sensu ipsi Remonstrantes admisissent, longe autem plurimos, qui dextrè ac commodè, modò charitas adhibeatur, explicari possent. Manet adeò hic quoque quod ex vero *Molinæus* scripsit: in speciem sc. orthodoxiæ, molliora verba sunt à *Dordraceni* vel *post-Dordraceni* quæstæ: sed res eadem, & distantia supra- & infra lapsariorum, ante & post *Dordracenorum* adeò, sive exigua, sive nulla, *ὄπερ ἰδὲ αὐτῶν*.

Ad

Clarissimum Virum, Dominum

DN. M. OLAUM PÆM / Svecum,
SS. Theol. Cultorem fulgidissimum publicè
responsurum.

SVEDIA magnificis orbi celebrata triumphis
Per quos antiquum tollit ad astra caput
Nec pietate minor, nec religionis amore
Præ quâ non cupiat laurea ferta sibi
Nunc quoque nunc *roseis* sua nomina signat *in hortis*
Et sacro studio clara trophæa probat.
Tu *Palma* qui nomen habes, tu gloria prima
Jam dudum patriæ fulgida gemma tuæ
Gothorum suboles, quos vexit ad Herculis aram
Qui dedit Europæ plurima regna, labor.
Tu *Palmas* præfers, cœli quas GRATIA nectit
Gratia, quæ nullum morte perire cupit.
Quas AGNI peperit pretiosa Cruore corolla
Ex cujus, MUNDO, *vulnere Vita* datur.

Candi-

Candidus ante thronum cantat nova cantica, palmas (a)
In manibus gestans sanctior ille chorus.
Has ad cœlestes, quas nectit GLORIA, palmas
Securum præfers & modò pandis iter;
Sic felix! tanti mensuram nominis imple!
Justus enim, veluti florida Palma viret (β)
Quò magis hæc premitur, tantò se cellius effert
Per cædes, per onus, fortiùs urget opus.
Sic tu sis duris ut tonsa bipennibus ilex,
Sis justus sancti propositiq; tenax!

(a) Apoc. VII. 9. *Stabant ante thronum coram Agno, amicti stolis albis: & erant Palmæ in manibus eorum.*

(β) Pl. XCII. 13. *JUSTUS ut Palma germinabit.*

Honori & amori erga Clarissimum Virum
quod debuit cum voto L. M. Q.

Augustus Varenius.

Ad

Clarissimum Virum, Dominum

DN. M. OLAUM *PAZM* / SV
SS. Theol. Cultorem fulgidissimum pub
responsum.

SVEDIA magnificis orbi celebrata triumph
Per quos antiquum tollit ad astra caput
Nec pietate minor, nec religionis amore
Præ quâ non cupiat laurea terra fibi
Nunc quoque nunc *roseis* sua nomina signat
Et sacro studio clara trophæa probat.
Tu *Palma* qui nomen habes, tu gloria prima
Jam dudum patriæ fulgida gemma tuæ
Gothorum suboles, quos vexit ad Herculis a
Qui dedit Europæ plurima regna, labor
Tu *Palmas* præfers, cœli quas GRATIA necti
Gratia, quæ nullum morte perire cupit.
Quas AGNI peperit pretiosa Cruore corolla
Ex cujus, MUNDO, *vulnere Vita* datur.

